

Нинішня весна для маестро Мирослава Скорика ознаменувалася призначенням на посаду художнього керівника Національної опери України. Уславлений композитор у своїй новій іпостасі розповів парламентському журналу «Віче» про те, чого потребує провідний оперний театр країни, як був написаний перший український твіст, чи можна поєднати в одній особі організаційне і творче начало та ще багато чого цікавого.

Мирослав СКОРИК:

«У вітчизняних композиторів є потенція для створення гарних вистав»

– **Мирославе Михайловичу, призначення такого рівня навряд чи буває зовсім несподіваним...**

– Я справді не знав про це раніше. Посаду художнього керівника запропонував мені міністр культури України Михайло Кулиняк. Я трошки подумав і погодився.

– **Що для вас означає нове крісло?**

– Поки що не знаю. Побачимо, як буде. Наприкінці 1990-х я очолив кафедру історії української музики в Київській національній музичній академії імені П. І. Чайковського. За час, що минув, дуже втягнувся в цю справу. Хоча історія музики, музикознавство не є моєю головною спеціальністю. Я передусім – композитор.

– **Вам доведеться взяти на плечі певний вантаж організаційних обов'язків. Це не завадить вашому основному призначенню – творити музику?**

– Завідування кафедрою також передбачає чимало обов'язків. А творчості завжди щось перешкоджає. Та, мабуть, настав час

присвятити себе також і організаційській роботі.

– **Щойно ви стали художнім керівником, виїхали з артистами Національної опери на нетривалі гастролі до Львова. Як їх оцінила публіка?**

– Виступили з великим успіхом. Шанувальники музичного мистецтва відзначали оркестр, солістів. Дуже позитивно сприймали.

– **Уживаючись у нову для себе роль, ви, певне, оцінювали, чого нині бракує Національній опері України. Що змінили б?**

– Є різні ідеї. Зокрема, як композитор хотів би, щоб у репертуарі було більше українських творів. І щоб було більше творів сучасних. Вважаю, що у вітчизняних композиторів є потенція для створення гарних вистав.

– **Виїзд оперних і балетних артистів на роботу за кордон – тенденція давня...**

– Ця тенденція є в усьому світі. Виконавці переходять з одного театру в інший. Щоправда, в інших

державах для таких кадрів запроваджено контрактну систему.

– **Але ж у нас вони, мабуть, утікають від соціальних негарздів?..**

– Приваблює, звісно, більша зарплата. Хоча не сказав би, що в Національній опері вони отримують так уже й мало... Якби ми стали на контрактні рейки, артисти мали б можливість певний час працювати тут, потім – в іншому місці. Однак це складно зробити. Ще з радянських часів ведеться, що в оперному театрі щодня – інша вистава. За кордоном одна вистава може йти, приміром, протягом десяти днів. Поки всі не подивляться. А виконавці, у свою чергу, почувуються мобільнішими. У нас, напевно, ця система не прижилася б.

– **Ви не раз казали, що Львів і Київ – два рідних для вас міста. Чим свого часу вас не втримав Львів (він так легко не відпускає)? І чим тримає львів'янина Київ?**

– У моїй біографії були різні періоди. Наприклад, з 1966 по 1987 рік

працював тільки в Києві – на кафедрі композиції. Столиця дає чимало всіляких можливостей. Хоча Львів ніколи не забуваю. Залишив собі в тамтешній консерваторії кілька студентів, із якими займаюся погодинно.

– Чи комфортна столиця (така, якою вона є тепер) для людини, що створює духовні цінності?

– Є плюси і є мінуси. Мені, можливо, приємніше було б жити у Львові, але є необхідність бути тут. Якщо живеш і працюєш у Львові, все одно треба час від часу вирушати з різних питань до Києва. Я суміщаю два міста. Це також можна назвати світовою практикою. Ось нещодавно до Києва приїздив Валерій Гергієв, то він є одночасно художнім керівником Маріїнського театру (Санкт-Петербург) і головним диригентом Лондонського симфонічного оркестру. Поєднає, встигає.

– На початку року була на вашому концерті, де ви грали академічний джаз. Це – лише частка вашої мультижанрової композиторської та виконавської діяльності. А який напрям нині вас найбільше захоплює?

– Мені вже навіть закидають, що в театрі я зловживатиму службовим становищем: почну ставити свої опери. Можливо, так воно й буде. Не думаю, що робитиму це за рахунок інших авторів. Проте мій творчий доробок, гадаю, дає мені певні права.

– Технічний прогрес дарує композитору інші можливості. Чи створюєте ви музику на комп'ютері? Або ж вам ближча фраза одного письменника: «З пером у руці я краще чую»?

– Удома в мене є комп'ютер. Насправді це – машинка для писання, тільки дуже сучасна. Вона допомагає виконувати деякі види робіт. Хоча основний процес відбувається за фортепіано. А на комп'ютері легше, наприклад, щось виправити, щось перенести. Партії для оркестру розписати – теж уже не проблема. Ми вже відірвалися від тих років, коли існували переписувачі, коректори; їхня копітка праця забирала багато часу та мала оплачуватися.

– У легендарні 1960-ті ви увірвалися в мистецький простір країни та змусили говорити про себе як про явище. Що з дистанції років вбачається комфортним для творчості, а що – ні?

– Були свої вади, були й переваги. За тієї доби годуватися з творчості могли не лише автори популярних творів, а й композитори серйозної музики. Придбанням творів займалася закупочна комісія. Якщо композитор писав одну оперу на рік, то міг рік з цього жити. Це, безперечно, плюс. Та, з другого боку, ідеологічно підкована

комісія не завжди схвалювала запропонований твір, вимагала його відповідності певним смакам і побажанням.

– У ті часи серйозні композитори реалізовували себе в кіно. Візьмімо того ж таки Шнітке. Ви, Мирославе Михайловичу, теж цю сферу не оминули. Серед кінових – музика до «Тіней забутих предків», «Високого перевалу», в якому пролунала знаменита «Мелодія», мультсеріалу про козаків Володимира Дахна...

– Я багато писав кіномузики. Це давало непоганий прибуток. Тепер інколи жартую, що в 1960 – 1970-ті я був багатою людиною. Нині українське екранне мистецтво не має грошей. Відповідно, кінематографісти не мають коштів на оригінальну музику. Режисери нерідко використовують класику, за яку не треба платити. Якщо музика для фільму й пишеться, то найчастіше – на комп'ютері. Це не потребує витрат на виконавців. Нещодавно написав музику до мультфільму «Лис Микита». Там понад 20 серій. Награвав на

Мирослав Михайлович СКОРИК – композитор і музикознавець, Герой України, народний артист України, лауреат премії імені Т. Г. Шевченка.

Народився 13 липня 1938 року у Львові. 1947 року Скориків було репресовано та вислано до Сибіру. Після смерті Сталіна родині дозволили повернутися до Львова. У 1955–1960 рр. Мирослав навчався у Львівській державній консерваторії імені М. В. Лисенка під керівництвом професорів Станіслава Людкевича (теорія музики), Романа Сімовича та Адама Солтиса (композиція). Стажувався в аспірантурі при Московській консерваторії у Дмитра Кабальєвського. Здобув науковий ступінь кандидата мистецтвознавства. З 1966 року до кінця 1980-х викладав композицію в Київській консерваторії. Тривалий час працював у США, з 1996-го – в Австралії, де отримав австралійське громадянство. Наприкінці 1990-х повернувся в Україну. З 1999-го – завідувач кафедри історії української музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. У 2006 – 2010 роках – співголова Національної спілки композиторів України. У квітні 2011 року призначений художнім керівником Національної опери. Часто виступає як диригент і піаніст із виконанням власних творів. У доробку – опера «Мойсей», балет «Камеяри», симфонічна, камерна музика, твори для фортепіано, хору, численні естрадні пісні, музика для кіно та драматичних вистав.

комп'ютері, й одразу все оброблялося. Вклалися в місяць.

– Де композитор може продавати свої праці?

– Проблема авторських прав дуже болюча. Композиторам не платять за музику, яка використовується на радіо, телебаченні. Утім, якщо музика виконується там, де слухач заплатив гроші, то ми дістаємо з цього якийсь процент. Однак серйозна музика не так часто виконується зі сцени. Естрадна – у більшому фаворі. Й ті, хто причетний до неї, мають солідний куш. Нині пісні часто пишуть самі співаки. Не дивно, що сьогоднішня популярна музика дуже низького рівня.

– Вам пісенний жанр теж не чужий. Розкажіть про це, й зокрема про перший український твіст «Не топчть конвалій», який ви написали разом із поетом Ростиславом Братунем.

– На початку 1960-х після аспірантури в Москві приїхав на роботу до Львова. Тоді всі захоплювалися джазом, який був до другої половини 1950-х заборонений. А тут його щойно дозволили! Я також був підкорений тими ритмами. Створив вокально-інструментальний ансамбль «Веселі скрипки». Пісні, які написав для нього, були дуже популярні. Одна з них – «Не топчть конвалій», перший український твіст. Відтоді минуло багато часу. Тепер інколи, якщо треба, можу написати пісню. Можу – джаз, який сам виконую. Але основна моя робота – це камерна та симфонічна музика.

– Про комерційність пісень тоді йшлося?

– Основний зарібок був з тих пісень, які виконувалися в ресторанах. Клієнти замовляли пісню, певний процент від виконання адресувався й композитору. На цьому навіть виростили мільйонери. Я теж одержував якісь гроші, але не такі відчутні, як мали інші автори. Бо мої пісні більше виконувалися по радіо, по телебаченню. Вони трохі «недоотягували» до рівня ресторанної музики.

– За доби вашої двоюрідної бабусі Соломії Крушельницької було поширене домашнє музичування. Чи граєте ви в колі друзів, рідних?

– Мода на це, на жаль, минула. Свого часу, коли збиралося товариство, я міг помузикувати. Тепер це буває рідко.

– Що нині на вашому робочому столі?

– Я ніколи не відповідаю на це запитання. Бо це потім дуже перешкоджає.

– Бажаємо вам яскравого самовираження в новій якості!

Розмову вела
Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Фото Ольги ПРОКОПЧУК.

Дати 17 червня 1631

В індійській державі Великих Моголів під час народження 14-ї дитини померла Мумтаз-Махал – улюблена дружина індійського імператора Шах-Джахана. Для її поховання за наказом монарха у столиці імперії Агрі збудували знаменитий мавзолей Тадж-Махал. Мумтаз-Махал, дочка великого візира, стала третьою й улюбленою дружиною імператора, хоча шлюб із нею він узяв лише в 16 років. У Шах-Джахана були інші дружини й діти від них, але в офіційних документах відомості про них відсутні.

Будівництво, розпочате 1632 року, тривало два десятиліття. Усипальниця, розташована на березі річки Джамни, постала як абсолютно симетрична восьмикутна будівля, увінчана центральним куполом заввишки 24,5 метра. Вважається, що автор проекту цього шедевра – сам імператор Шах-Джахан, котрий з юності захоплювався архітектурою та будівництвом. Водночас є думка, що головним архітектором був мусульманин Устад-Іса.

Однак «отримати натхнення з небес міг тільки сам імператор», який, до того ж, збирався побудувати на іншому березі Джамни ще один мавзолей – точну копію Тадж-Махала, але тільки з чорного мармуру, для себе й з'єднати обидві усипальниці ажурним чорнобілим мармуровим мостом, що символізує любов, яка переживе смерть. Але в 1657 році, перш ніж устигли розпочати зведення мавзолею, правитель захворів, а через рік його скинув з престолу старший син Аурангзеб. Він ув'язнив Шах-Джахана в Червоному форті на іншому березі Джамни, з якого було добре видно Тадж-Махал. Тут на світанку 23 січня 1666 року Шах-Джахан і помер, до останньої миті не відриваючи погляду від свого улюбленого творіння.

1983 року Тадж-Махал, що має статус однієї з найкрасивіших пам'яток світу, оголошено об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО. А з 28 листопада 2004 року дозволено нічне відвідування мавзолею: він відчинений п'ять ночей на місяць (у ніч повного місяця й за два дні до і після неї), крім п'ятниці та священного місяця Рамадан.

Ю. Ц.